

دفتر مجلس انصار اللہ بھارت

Office Of The Majlis Ansarullah Bharat

Mohallah Ahmadiyya Qadian-143516, Distt.Gurdaspur (Punjab) INDIA

Mob:9682536974, E-Mail.: ansarullah@qadian.in

ਮੁਹੱਲਾ ਅਹਮਦੀਆ ਕਾਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਪੰਜਾਬ) ਭਾਰਤ

ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਜਲਸਾ ਸਲਾਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤਾਂ

ਸੰਖੇਪ ਵਿਵਰਨ ਖ਼ੁਤਬਾ ਜੁਮਾ ਹਜ਼ਰਤ ਮਿਰਜ਼ਾ ਮਸਰੂਰ ਅਹਮਦ ਖਲੀਫਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਅਲ-ਖਾਮਿਸ
ਅੱਯਾਦਹੁੱਲ੍ਹਾ ਤਾਲਾ ਬਿਨਸਰਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼, 01 ਸਤੰਬਰ 2023 ਪੰਡਾਲ ਜਲਸਾ ਸਲਾਨਾ ਜਰਮਨੀ

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ
اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ - أَحْمَدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ - الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ - مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ - إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ إِهْدِنَا الصِّرَاطَ
الْمُسْتَقِيمَ - صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ - غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

ਤਸਹੁਦ, ਤਾਊਜ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਤੁਲ ਫ਼ਾਤਿਹਾ ਦੀ ਤਿਲਾਵਤ ਮਗਰੋਂ ਹਜ਼ੂਰੇ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ :
ਅਜੋ ਜਰਮਨੀ ਦਾ ਜਲਸਾ ਸਲਾਨਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਰਬੱ ਜਲਸੇ ਵਿੱਚ
ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਲਸੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਣਾਏ । ਜਲਸੇ ਦੇ
ਆਯੋਜਨ ਦਾ ਇਕੱ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ
ਦੀ ਬੈਅਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ
ਕਰਨ । ਰਬੱ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਵਧਣ । ਆਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੇ ਅਲੈਹਿ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ
ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ।

ਹਜ਼ੂਰੇ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਇਸ ਸਾਲ ਜਮਾਅਤੇ ਅਹਮਦੀਆ ਨੂੰ ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ
ਹੋਏ ਸੌ ਸਾਲ ਵੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ਪਰ ਇਸ ਗਲ ਉੱਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ? ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਈਮਾਨ ਦੀ ਕਿੱਥੇ
ਤਕ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ? ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਪਾਕ ਤਬਦੀਲੀ ਪੈਦਾ
ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹੀ ਉਹ ਹਕੀਕੀ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ । ਜੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅਦਾ
ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਕੁਝ ਆਦੇਸ਼ ਆਪ ਦੇ
ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ । ਜੇ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਲੋਂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹਨ । ਆਪ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ
ਹਨ : ਇਹ ਨ ਖਿਆਲ ਕਰੋ ਕਿ ਕੇਵਲ ਬੈਅਤ ਕਰ ਲੈਣ ਨਾਲ ਹੀ ਰਬੱ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਤਾਂ
ਕੇਵਲ ਛਿਲੜੂ ਹੈ । ਅਸਲ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ । ਸੇ, ਜੇ ਬੈਅਤ ਅਤੇ ਈਮਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ
ਹੈ । ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਚੇਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਛਿਲੜੂ ਹੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਅਸਲ ਹਾਂ ।

ਦੀਨ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲ ਦੇਣਾ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਜ਼ੂਰ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ : ਮੇਰਾ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੁਸਤ ਹੋ ਜਾਣ । ਇਸਲਾਮ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁਸਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ । ਆਪਣੇ ਵਿਉਪਾਰ ਅਤੇ ਨੈਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਅਸਥ ਹੋ । ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਕਿ ਰਬੱ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਮਾਂ ਨ ਹੋਵੇ । ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨ ਛੱਡਣ । ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੀਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ । ਸੰਸਾਰ ਉਦੇਸ਼ ਨ ਹੋਵੇ, ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਦੀਨ ਹੋਵੇ । ਫ਼ਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਦੀਨ ਹੀ ਹੋਣਗੇ । ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੀ ਰਾਹ ਹੈ ਕਿ ਰਬੱ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਈਮਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ।

ਦੀਨ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਹੋਰ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੇਖੋ ਦੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇੱਕ ਤਾਂ ਉਹ ਜੋ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਵਿਉਪਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਸਥ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਸ਼ੈਤਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮੇਰਾ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਿਉਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਾ । ਸਹਾਬੀ ਵਿਉਪਾਰ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਪਰ ਦੀਨ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਸਨ । ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਸਲਾਮ ਸੰਬੰਧੀ ਸੱਚਾ ਗਿਆਨ, ਜੋ ਈਮਾਨ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਭਰ ਦੇਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ । ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਤਿਲਕੇ ।

ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਮੈਂ ਵਧੇਰੀ ਉਮੀਦ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਰਨਾ ਹਾਂ । ਜੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਸ਼ੈਕ ਨੂੰ ਘਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ਜੇ ਇਸ ਸ਼ੈਕ ਨੂੰ ਘਟ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਨ ਪਾ ਲਏ । ਇਸ ਲਈ ਕਦੇ ਸੁਸਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਗ਼ੈਰ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਜਲਾਉਣ ਦੀ ਕਿਉਂ ਹਿੰਮਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ । ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ । ਜੇ ਇਲਮੀ ਤਰੱਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ । ਜਿੱਥੇ ਸਮਝ ਨ ਆਵੇ, ਪੁਛ ਲਏ । ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਇੱਕ ਦੀਨੀ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਅਦਭੁਤ ਅਤੇ ਅਥਾਹ ਗਿਆਨ ਦੇ ਮੋਤੀ (ਤੱਤ) ਮੌਜੂਦ ਹਨ । ਸੋ, ਸਾਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਹਨ, ਜੋ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਸੱਚੇ ਧਰਮ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਰਬੱ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਰਬੱ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਹੋਵੇ । ਰਬੱ ਦਾ ਖ਼ੋਫ਼ ਹੋਵੇ । ਸੰਜਮੀ ਨੂੰ ਰਬੱ ਕਦੇ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ । ਉਹ ਆਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਜਮੀ ਤੋਂ ਚਮਤਕਾਰ ਪ੍ਰਕਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੈਂਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ : ਉਹ ਨਮਾਜ਼ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਰੂਹ ਰਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ । ਉਹ ਨਮਾਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਨਮਾਜ਼ ਦਾ ਅਸਲ ਅਤੇ ਰੂਹ ਉਹ ਦੁਆ ਹੈ । ਜੇ ਇੱਕ ਸੁਆਦ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਰਖਦੀ ਹੈ ।

ਸੇ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਚੇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਕੀ ਅਸੀਂ ਸੰਪੂਰਨ ਭਰੋਸਾ ਕੇਵਲ ਸਾਧਨਾਂ ਉੱਤੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ । ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬੈਅਤ ਦਾ ਹੱਕ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗਲ੍ਹ ਹੈ । ਇਲਮ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਚੇਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ : ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਚੇਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ, ਟੀਚਰ ਅਤੇ ਸਟੁਡੈਂਟ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨਾਲ ਸਮਝ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਜਿਵੇਂ ਸਟੁਡੈਂਟ ਟੀਚਰ ਤੋਂ ਲਾਭ ਚੁਕਦਾ ਹੈ । ਇੰਝ ਹੀ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ ਤੋਂ । ਪਰ ਸਟੁਡੈਂਟ ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਟੀਚਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਤਾਂ ਰੱਖੇ । ਪਰ ਆਪਣੀ ਸਿਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਨ ਵਧਾਏ ਤਾਂ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਚੁਕ ਸਕਦਾ । ਇਹੀ ਹਾਲ ਚੇਲੇ ਦਾ ਹੈ । ਸੇ, ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਇਲਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਹੱਕ ਦੇ ਜਾਚਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕਦੇ ਵੀ ਰੁਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ । ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲਾਨੂਤੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਆਪ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੇਰੀ ਬੈਅਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹਕਮ-ਓ-ਅਦਲ (ਇੰਨਸਾਫ਼ ਨਾਲ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਮੰਨੋ । ਇਸ ਗਲ੍ਹ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖੋ ਕਿ ਜੇ ਗਲ੍ਹ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ, ਰਬ ਅਤੇ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੇ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਾਂਗਾ ।

ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਇੰਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਆਰੋਪ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰ ਆਰੋਪ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਅਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਵੇਖ ਕੇ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ।

ਆਪ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਆਪਣੇ ਆਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ: ਮੇਰੇ ਆਉਣ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਈਸ਼ਵਰਵਾਦ, ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿਆਂ । ਇੱਕ ਈਸ਼ਵਰਵਾਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਬ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼, ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਪਿਆਰਾ ਅਤੇ ਆਗਿਆਯੋਗ ਯਕੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਆਚਰਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਅੰਗ ਮਨੁੱਖ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ । ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਹਿਲ-ਮੈਂਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੁਝ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਅਰਥ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ । ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਉਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਅਲਾਮਤਾਂ ਹਨ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰਬ ਨਾਲ ਸੱਚਾ ਸੰਬੰਧ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਸੇ, ਹਰ ਅਹਮਦੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵਲ੍ਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ

ਈਸ਼ਵਰਵਾਦ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਜੋਸ਼ ਹੈ, ਸ਼ੌਕ ਹੈ । ਇੰਝ ਹੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਸਜਿਦਾਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇੰਝ ਹੀ ਉੱਚੇ ਆਚਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਕਟਾਵਾ ਹਰ ਅਹਮਦੀ ਤੋਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਉੱਚਾ ਆਚਰਣ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦੇ ਪਧੌਰ ਦਾ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ । ਜਦੋਂ ਰਬ ਅਤੇ ਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਚੱਤਮ ਮਿਆਰ ਕਾਯਮ ਹੋਣਗੇ ।

ਕੀ ਸਾਡਾ ਰਬ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ? ਕੀ ਸਾਡੀ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਉਚੱਤਮ ਮਿਆਰ ਕਾਯਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਨਮਾਜ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਸਾਰਿਕ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਮਸਜਿਦਾਂ ਬਣਾਉਣ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਹੈ ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਤਿਲਾਵਤ ਰੋਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਕੁਰਆਨੀ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਲਭ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਚਿੱਆਂ ਨੂੰ ਦੀਨ ਨਾਲ ਜੋੜਣ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ? ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਬਚਿੱਆਂ ਦੀ ਸੰਸਾਰਿਕ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੀਨ ਦੀ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ? ਕੀ ਸਾਡੇ ਉਚੱ ਆਚਰਣ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਹ ਮਿਆਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ । ਜੇ ﴿سَاءَ بَيِّنَاتٍ﴾ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵਿਖਾਏ ਸਾਨੂੰ ? ਕੀ ਉਚੱ ਆਚਰਣ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਗ਼ੈਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਕਟ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿਖਿਆ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ? ਸੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪੜ੍ਹਚੇਲ ਕਰਨ ਕਿ ਰਬ ਅਤੇ ਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਤਕ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਲੈ ਕੇ ਉੱਠੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦਿਲ੍ਹ ਜਿਤਣੇ ਹਨ । ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰਬ ਦਾ ਇਕ ਹੋਣਾ ਮਣਾਉਣਾ ਹੈ । ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲੱਲਾਹੇ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਹੇਠ ਪਾਉਣਾ ਹੈ । ਸੇ, ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਚੇਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੋ ਨਵੇਂ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚੋਂ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੀਨ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ । ਆਪਣੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਚਿੱਆਂ ਅਤੇ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਗਲ੍ਹ ਲਈ ਪੱਕੇ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੰਝ ਸਿਖੱਲਾਈ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਰਬ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਇਹ ਤੜ੍ਹਪ ਇਕੋ ਨਸਲ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਨਸਲ ਨੂੰ ਲਗਦੀ ਚਲੀ ਜਾਵੇ । ਰਬ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਤੈਫੀਕ ਬਖਸ਼ੇ । ਆਮੀਨ

الْحَمْدُ لِلَّهِ! الْحَمْدُ لِلَّهِ مُحَمَّدٌ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنُؤْمِنُ بِهِ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مِنْ يَهْدِيهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضِلَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَنَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَنَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ عِبَادَ اللَّهِ رَحِمَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ أذْكُرُوا اللَّهَ يَذْكُرْكُمْ وَادْعُوهُ يُسْتَجِبْ لَكُمْ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ